

Les 2 Vogelgeluiden

Nodig:

Van Milieueducatie:

- Cd vogelgeluiden;
- Wandplaat watervogels;
- Hooi.

Zelf verzorgen:

- Werkblad 4a en 4b;
- Scharen;
- Lijm;
- Lege lucifersdoosjes;
- Groot vel blauw karton of blauwe vuilniszak;
- Glazen pot.

Tijd: ± 45 minuten.

Lesinhoud: De functie van vogelzang wordt behandeld en de kinderen leren 6 vogelgeluiden herkennen. Als afsluiting zoeken de kinderen de goede snavel bij de 6 watervogels.

Vorbereiding: Zet de cd-speler en de cd met vogelgeluiden klaar. Zorg dat de materialen voor het practicum met de vogelsnavels gekopieerd en gesneden klaar liggen (zie beschrijving bij "practicum").

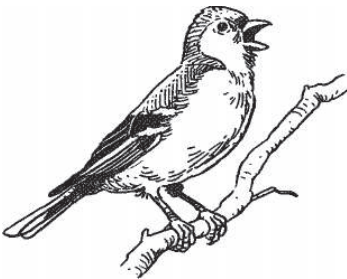
Introductie:

Vogelgeluiden.

Houd een kort kringgesprek over vogelgeluiden. De volgende informatie kan hierbij aan bod komen:

Voordat de eieren er zijn moet er van alles gebeuren. Het mannetje moet eerst het vrouwtje lokken. Zangvogels lokken het vrouwtje met hun mooie zang. Voor andere mannetjes is dit het teken dat er in dat gebied al een mannetje zit. Zo bakenen ze hun territorium af. Je kunt die zang dus ook opvatten als een grote scheldpartij: "Ik ben hier de baas, ophoepelen jullie!"

Voor 's ochtends vroeg zingen vogels zich in het voorjaar de longen uit hun lijf. Sommige vogels kun je gemakkelijk herkennen aan hun geluid. Ze roepen hun eigen naam, bijvoorbeeld de koekoek.

Kern 1

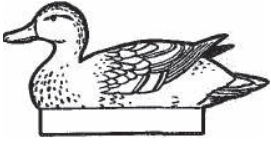
Laat nu de cd horen met daarop de geluiden van de 6 watervogels.

Raadspelletjes:

- De kinderen raden de vogelgeluiden op het bandje.
- Een kind doet een vogelgeluid na, de anderen raden.
- Liedje: "Ik hoor de vogels" (zie extra suggesties).
- Bij het horen van een vogelgeluid houden de kinderen de juiste kleurplaat uit de vorige les omhoog.

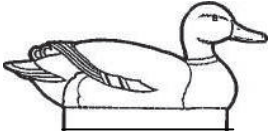
Practicum:

Waar is mijn snavel?

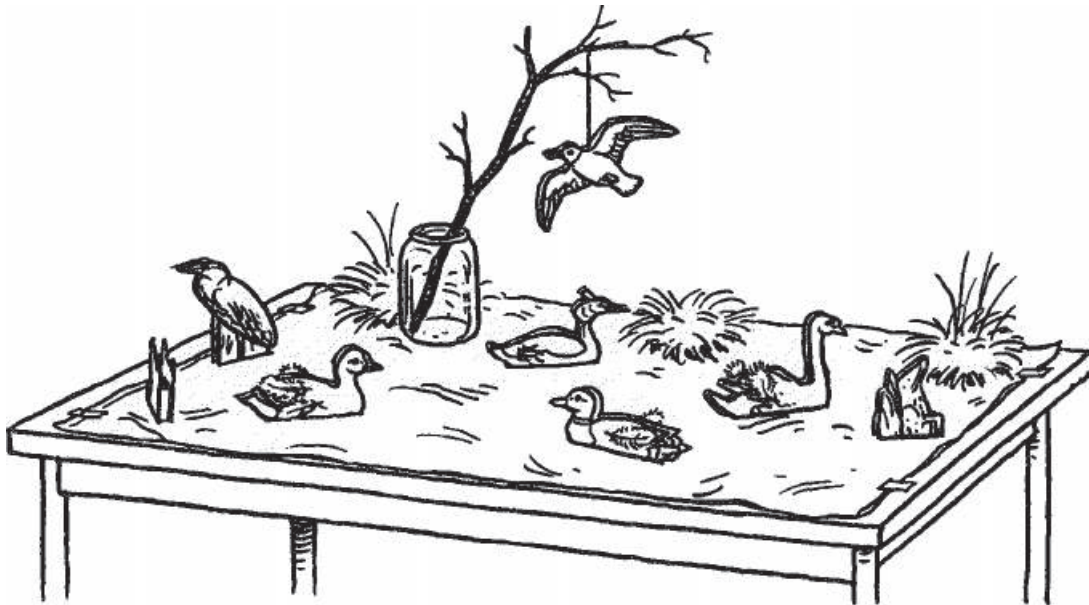

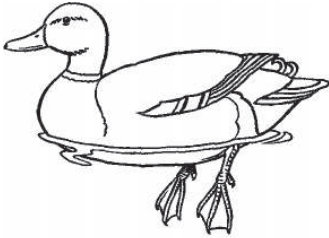
De leerkracht snijdt de werkbladen en verdeelt de snavels en lijven van vogels over de leerlingen van de klas, zodat elk kind of een snavel of een lijf heeft. De kinderen gaan samen een paartje vormen door elkaar op te zoeken zodat de vogel compleet is. Controleer of het juist is en geef dan de passende andere helft.

Let op! Woerd en wijfje hebben dezelfde snavel.

Samen gaan ze de snavel aan het lijf plakken met behulp van de plakstrook. Daarna kunnen de vogels gekleurd worden of beplakt worden met bijvoorbeeld veertjes. Tenslotte plakken ze de helften tegen een leeg lucifersdoosje. Zorg dat er van elke vogel minstens 2 gemaakt worden. De leerkracht heeft ondertussen op de lege tafel een sloot gemaakt met behulp van blauw karton of een blauwe vuilniszak. Daarop is een pot met daarin een tak geplaatst. Plaats tenslotte alle gemaakte vogels in de sloot. Het kokmeeuwpaartje komt aan de tak te hangen. Eventueel kan de sloot aangevuld worden met takken en gras die de leerlingen verzamelen en hooi van Natuur- en Milieueducatie.

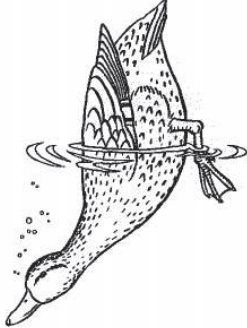

Achtergrondinformatie over vogels.

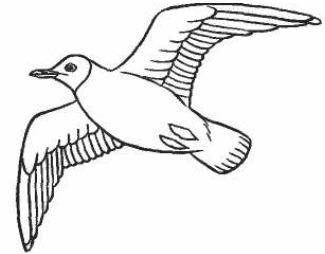
De wilde eend.

Niet alleen door zang lokken de mannetjes hun vrouwtjes, de wilde eend maakt zich bijvoorbeeld mooi om "zijn" vrouwtje te verleiden. Dit doet hij met zijn groene kop en roodbruine borst. Zo blijft hij het vrouwtje van zijn keuze hardnekkig achtervolgen waar ze ook zwemt of vliegt. En komen andere mannetjeseenden (woerden) te dicht bij, dan is het gekwaak en gespetter niet van de lucht. De wijfjes zijn veel minder mooi gekleurd. Wel hebben beiden een blauwe plek op elke vleugel die de spiegel wordt genoemd. De wilde eend staat vaak ondersteboven in het water en probeert met de snavel waterplanten te pakken. Dit noemt men grondelen. De jonge eendjes worden ook wel pullen genoemd. Met zwemvliezen komt de eend in het water snel vooruit. Als de eend zijn voet naar achteren slaat, spreidt hij zijn tenen zodat het vlies gespannen is. Gaat de voet naar voren, dan worden de tenen tegen elkaar aan gehouden.

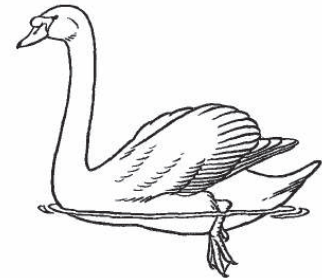
De kokmeeuw.

Door het grote aanpassingsvermogen van deze meeuw zijn deze vogels in staat geweest de voedselbronnen van een stad te benutten: drijvend afval en door mensen verstrekt voedsel. Ca 80 % van alle stadsmeeuwen bestaat uit kokmeeuwen. Het winterkleed is wit met een donkere vlek achter het oor. Het zomerkleed (broedkleed) is een chocoladekleurige kap met een witte ring om de ogen. Ze broeden in grote kolonies. Ze eten allerlei kleine dieren (bijvoorbeeld pullen) en menselijk afval.

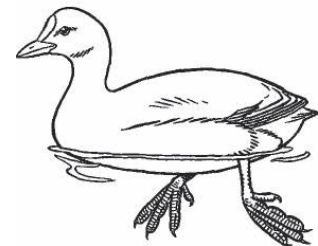
De knobbelzwaan.

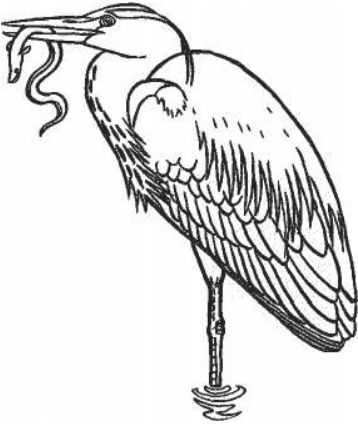
Deze vogel dankt zijn naam aan de zwarte knobbel op de basis van de oranje/rode snavel. Zwanen vormen paartjes voor het leven en het mannetje en het vrouwtje bouwen samen het nest. Zwemmend op het water zoeken zij hun voedsel (waterplanten) waarbij kop en hals vaak onder water verdwijnen. Verder eten zij ook weekdieren, jonge kikkertjes en insecten.

De meerkoet Waarom is het plaatje van de meerkoet wit?

Deze vogel heeft een groot wit hoornschild op het voorhoofd. Deze vogel nestelt in een gebied met stilstaand of langzaam stromend water. Ze zijn ook vaak aan land. Ze hebben maar weinig zwemvliezen aan hun tenen. Hun voedsel bestaat vnl. uit waterplanten, zaden, wormen, insecten en hun larven, dat vaak duikend wordt bemachtigd.

De blauwe reiger.

Het uiterlijk van mannetje en vrouwtje verschilt niet veel. Ze dragen hun broedkleed vanaf het vroege voorjaar tot ver in de zomer; de kop is dan bijna zuiver wit en tijdens de balts is de snavel oranje/rood in plaats van geel. Een typisch reigerkenmerk is de zesde halswervel. Die is veel langer en heeft een andere bouw.

Als een mannetjesreiger in baltsstemming is gaat hij op een nest staan en door luid te roepen en door het vertonen van zogenaamde rekbewegingen probeert hij een wijfje te lokken. Vis vormt zijn hoofdvoedsel en wordt in ondiep water gevangen. Meestal loopt de reiger behoedzaam door het water en stopt als hij een prooi ziet en schiet als een speer toe.

De fuut.

De fuut heeft een paarvorming die gepaard gaat met bijzondere rituelen. Dit komt in les 3 uitgebreid aan de orde.

Een fuut duikt onder water om zijn voedsel te vangen, hij eet veel vis, deze laat hij in een keer door zijn keel glijden. Hij eet ook poppen van muggen- en libellenlarven. Er zitten in de maag van de fuut ook zand, steentjes en soms een veertje. De poten van een fuut zitten helemaal achteraan zijn lichaam, lopen kan hij er haast niet mee. Hij raakt steeds zijn evenwicht kwijt. Zwemmen gaat heel goed: met zijn brede tenen zet hij zich af en schiet vooruit. Dan vouwen de tenen zich zodat hij geen vaart verliest.

